

Volume 8, Issue 2, February 2021, p. 167-182

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.2917>

ArticleHistory:

Received

17/01/2020

Received in revised form

14/02/2021

Available online

15/02/2021

**EXAMINATION OF CLASSROOM TEACHERS VIEWS ON
TRANSITION FROM PRESCHOOL TO PRIMARY SCHOOL
AND INTER-INSTITUTIONAL COOPERATION (EXAMPLE OF
CANAKKALE PROVINCE)**

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDEN İLKOKULA GEÇİŞ VE KURUMLAR
ARASI İŞBİRLİĞİ KONUSUNDA SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ (ÇANAKKALE İLİ ÖRNEĞİ)¹

Emel KIRAT²
Bülent GÜVEN³

Abstract

In this study, it was aimed to determine the opinions of classroom teachers regarding the transition from pre-school education to primary school period and to examine the expected cooperation situation between institutions. The research, which was carried out using qualitative method, was carried out in a case study design. 6 classroom teachers working in primary schools constitute the study group of the research. The focus group interview form prepared and the observation form filled out based on the teachers' observations are the tools used in data collection. The data obtained from the focus group meeting consisting of 3 sessions and the observation form were analyzed with content analysis technique and digitized with frequency and percentage values. Based on the findings, it was concluded that the classroom teachers found pre-school education very important in terms of skill acquisition and that it should be brought to the fore in terms of the adaptation process. It has been determined that they think that the need for regulations on cooperation between both teaching levels should be addressed not only within the scope of teacher-student interaction, but also the dimensions of school administrators, parents, and ministries in a way that includes and provides holistic cooperation.

Keywords: Preschool Education, Primary School, Early Childhood Period

¹ Bu araştırma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından SYL-2020-3183 no ile desteklenen "Okul Öncesi Eğitimden İlkokula Geçiş ve Kurumlar Arası İşbirliği Konusunda Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi (Çanakkale İli Örneği)" adlı yüksek lisans tezinin nitel veri analizi sonucu ulaşılan bulgularına dayalı olarak üretilmiştir.

²Uzman okul öncesi öğretmeni, emelkiratt@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-5152-7214>

³ Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü, bulentg@comu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-8883-3028>

Özet

Bu araştırmada okul öncesi eğitimden ilkökul dönemine geçiş sürecine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek ve kurumlar arası gerçekleşmesi beklenen işbirliği durumunu incelemek amaçlanmıştır. Nitel yöntem kullanılarak gerçekleştirilen araştırma durum çalışması deseninde yürütülmüştür. İlkokullarda görev yapmakta olan 6 sınıf öğretmeni araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Hazırlanan odak grup görüşme formu ve öğretmenlerin gözlemlerine dayalı doldurulan gözlem formu veri toplamada kullanılan araçlardır. 3 oturumdan oluşan odak grup görüşmesinden ve gözlem formundan elde edilen veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenerek frekans ve yüzde değerleriyle sayısallaştırılmıştır. Ulaşılan bulgulara dayalı olarak sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimi beceri kazanımı yönünden oldukça önemli buldukları, uyum süreci açısından ön plana alınmasını gereklilik olarak gördükleri sonucuna varılmıştır. Her iki öğretim basamağı arası işbirliğine ilişkin düzenlemelere duyulan ihtiyacın yalnızca öğretmen – öğrenci etkileşimi kapsamında değil yanı sıra okul yöneticisi, veli, bakanlık boyutlarını da kapsayıcı, bütünsel işbirliğini sağlayacak şekilde ele alınması gerektiği görüşünde oldukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, İlkokul Dönemi, Erken Çocukluk Dönemi

GİRİŞ

Bireylerin doğum öncesi döneme uzanan gelişim süreçleri yaşamsal faaliyetlerine bağlı olarak dinamik bir yapı arz etmektedir. Bu yapı erken çocukluk yıllarında başta aile olmak üzere yakın çevre ve hemen ardından gelen okul çağı ile formal biçimde şekillenmekte ve gelişim alanlarına ait temel beceri kazanımını doğrudan etkisi altına almaktadır. Okul öncesi eğitim basamağından başlayan ve uzun yıllar devam eden sürecin başarısının iyi bir hazırlık sürecine bağlı olduğu açıktır. Nitekim hazırlık boyutu gelişim basamaklarında da benzer şekilde yer edinmekte ve bireyleri yaşamsal döngüye hazırlamaktadır (Correia ve Marques-Pinto, 2016).

Söz edilen hazırlık aşaması üst basamaklara uyum ve bu uyum doğrultusunda sürece dahil olma anlamıyla düşünülebilmektedir. Uyum süreci bu açıdan değerlendirildiğinde basamaklar arası geçişi ifade etmektedir. Gelişim dönemleri, dönemlere bağlı ortaya çıkan ihtiyaçlar ve ihtiyaçlara bağlı beceri kazanımı geçiş süreciyle bütünsel bir anlam kazanmakta ve etkileşim olanağı sunmaktadır. Söz konusu etkileşim ise basamaklar arası geçiş olarak adlandırılan sürecin niteliğini belirlemektedir. Bu süreç eğitim öğretim basamaklarına da doğrudan yansiyarak çevresel yaşantılar üzerinde rol oynamaktadır (Stein ve ark., 2018). Geçiş süreci her basamağına bağlı olarak aktif bir süreci temsil etmekle birlikte gelişimsel alanda kritik dönem olarak adlandırılan yapıları da içerisinde barındırmaktadır. Bu kritik dönemler ele alınan kuramları temsil ederek birey yaşantısının hem bütünsel hem de kesitlere bağlı olarak değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır. Bilişsel, sosyal, ahlaki, kişilik gibi gelişim alanları açısından söz edilen dönemler özellikle bireylerin erken çocukluk yıllarında sahip olduğu özelliklere ve bu özelliklerin değişimine odaklanarak süreç içerisinde meydana gelen gelişimi açıklamaktadır. Okul öncesi eğitim ve ilkökul basamakları arası bu dönemler hızlıca ilerleyerek hızlı değişime bağlı olarak uyum süreçlerine yönelik ihtiyacı öne çıkarmaktadır (Ma, 2019).

İlk yakın çevre olan ailenin ardından okul çağına başlangıcı olarak varlığını sürdüren okul öncesi eğitim dönemi eğitsel alanda geçişin temelini oluşturarak kritik önem niteliği taşımaktadır. Bu basamak, mevcut program açısından değerlendirildiğinde ilkökula hazırlık boyutunun okul öncesi eğitimin temel amaçları arasında yer aldığı görülmektedir. Amaç ve ihtiyaç ilişkisinin açık olarak ortaya koyulduğu bu durumda okul öncesi eğitimden ilkökul basamağına geçiş süreci temel yapı taşı olarak görülmekte ve çok boyutlu hazırlık ihtiyacını ifade etmektedir (Choy ve Karuppiyah, 2016; MEB, 2016).

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim basamağı ile ilgili görüşlerinin belirlenen alt amaçlar kapsamında incelenmesi amaçlanmıştır. Okul öncesi eğitim basamağına sınıf öğretmenlerinin bakışının değerlendirilmesine yönelik araştırmanın alt amaçları şekilde ifade edilmiştir:

- Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitime genel bakış durumu nasıldır?
- Türkiye’de okul öncesi eğitim sınıf öğretmenleri tarafından nasıl değerlendirilmektedir?
- Sınıf öğretmenleri okul öncesi eğitim ve ilkökul basamakları arası işbirliği durumunu hangi düzeylerde ele almaktadır?
- Sınıf öğretmenleri okul öncesi eğitim ve ilkökul basamakları arası kurulması hedeflenen işbirliği ve bu kapsamda edinilmesi amaçlanan rol ve görevleri hangi türlerde tanımlamaktadır?
- Sınıf öğretmenleri okul öncesi eğitimden ilkökul basamağına geçiş sürecinde yaşanabilecek sorunlara ilişkin çözüm önerilerini hangi boyutlarda sıralamaktadır?

YÖNTEM

Bu çalışmada 2020 TR Dizin Dergi Değerlendirme Kriterleri 8. maddesinde belirtilen araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur.

Araştırma Deseni

Okul öncesi eğitimden ilkökula geçiş ve kurumlar arası işbirliği boyutunun belirlenen alt amaçlar doğrultusunda incelendiği bu araştırma durum çalışması deseninde yürütülmüştür. Nitel yönetime dayalı olarak gerçekleştirilen bu araştırmanın amaçlarıyla ilişkilendirilen mevcut durumu, gerçekleştirilen veri toplama sürecine bağlı olarak ortaya koymak amaçlanmıştır. Mevcut duruma dayalı desenlenen araştırmalarda incelenen ve ilişkilendirilen yapılar araştırma amaçları ile çerçevelendirilmektedir (Yin, 2017).

Özellikle sosyal yapılara bağlı olarak hızla meydana gelen gelişmeler, olaylar üzerinde doğrudan etkili olmakla birlikte farklı etkilerin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu durumda mevcut yapı sürekli değişken halde olarak var olan durumlara, gerçekleştirilen değerlendirmelere de yansımaktadır. Bu durumda gerçekleştirilen detaylı incelemeler karmaşık yapıdaki durumlarda araştırmacıları çözüm yoluna götürerek daha çok incelenen grup için geçerli olan sonuçların elde edilmesini sağlamaktadır (Saban ve Ersoy, 2017).

Çalışma Grubu

2019 – 2020 eğitim öğretim yılında Çanakkale il merkezinde yer alan devlet okullarında görev yapmakta olan ve araştırma sürecine gönüllü katılım sağlayan 6 sınıf öğretmeni araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Bu katılımcıların özellikleri hakkındaki bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1

Katılımcıların Cinsiyet, Mesleki Kıdem ve Eğitim Durumu, Birinci Sınıf Okutma Durumu ve Geçiş Eğitimi Alma Durumu Değişkenlerine İlişkin Dağılımı

Değişkenler	f
Cinsiyet	
Erkek	2
Kadın	4
Mesleki Kıdem	
6-10 yıl	2
11-15 yıl	1
16-20 yıl	1
20 ve üzeri	2

Eğitim Durumu	
Lisans Tamamlama	2
Lisans	2
Yüksek Lisans	2
Birinci Sınıf Okutma Durumu	
Hiç	1
2 kez	1
4 kez	2
5 ve üzeri	2
Geçiş Eğitimi Alma Durumu	
Evet	1
Hayır	5
Toplam	6

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılım gösteren toplam 6 sınıf öğretmeni arasından 5 katılımcının kadın olduğu görülmektedir. Tabloda ifade edilen frekans ve yüzde değerleri kadın katılımcıların çalışma grubunda yüksek oranda yer aldığını göstermektedir.

Katılımcılara ilişkin diğer değişkenlere bağlı bilgiler incelendiğinde çalışma grubunda yer alan 2'şer katılımcının 6-10 yıl ile 20 ve üzeri, 1'er katılımcının ise 11-15 yıl ile 16-20 yıl süresince mesleki görevde buldukları belirlenmiştir. Bu dağılım eğitim durumu ve birinci sınıf okutma durumu değişkenlerinde benzerlik göstermektedir. Katılımcıların eşit sayıda lisans tamamlama, lisans ve yüksek lisans düzeylerinde eğitim durumuna sahip oldukları ve 5 katılımcı olmak üzere çoğunlukla geçiş eğitimi almadıkları görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitime ilişkin görüşleriyle birlikte ilkökula geçiş sürecine ilişkin değerlendirmelerini belirleyebilmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan öğretmenlere yönelik yarı yapılandırılmış odak grup görüşme formu ve gözlem formu kullanılmıştır. Grup görüşmesine yönelik formda yer alan açık uçlu soru araştırmanın alt amaçlarında belirlenen temalarla ilişkili halde yapılandırılmıştır. Görüşme formunda toplam 5 adet açık uçlu soru yer almaktadır. İfadeler açık ve anlaşılır biçimde forma aktarılmıştır. Bu sorular çalışma grubunda yer alan katılımcıların konu hakkında derinlemesine görüşlerini belirleyebilmek amacıyla aşamalı bir şekilde sıralanarak tanımlayıcı, açıklayıcı, sonlandırıcı niteliklere sahip olacak şekilde hazırlanmıştır. Bu aşamada uzman görüşlerinden yararlanılarak soru içerikleri ve görüşme formundaki sıralama düzenlemesi yapılmıştır (Krueger, 1998; Akt. Çokluk ve ark., 2011).

Görüşme formuyla birlikte çalışma grubunda yer alan katılımcıların doldurması amacıyla araştırmacı tarafından öğretmenlere yönelik gözlem formu hazırlanmıştır. Form içerisinde okul öncesi eğitim dönemi kapsamında davranış ve beceri kazanımı ile ilişkilendirilen 15 madde yer almaktadır. Maddelerin araştırmacı tarafından oluşturulmasının ardından veri toplama aracı uzman görüşlerine sunularak ifadeler uygun şekilde düzenlenmiştir. Bu maddelere ilişkin katılımcıların, 2019 - 2020 eğitim öğretim yılı başlangıcı itibarıyla okutmuş oldukları maddelere ilişkin cevapların düzeyleri harf sembolleri kullanılarak sıralanmıştır. Bu harfler ve karşılıkları veri toplama aracında şu şekilde ifade edilmektedir:

A: Söz konusu davranış sürekli olarak görülür

B: Söz konusu davranış sıklıkla görülür

C: Söz konusu davranış ara sıra görülür

D: Söz konusu davranış hiç görülmez

Veri Toplama

Bu aşamada katılımcılara ulaşmadan önce gerekli resmi izinler alınarak veri toplama süreci başlatılmıştır. Çanakkale il merkezinde yer alan okullarda görev yapan katılımcılara ulaşılarak araştırma sürecine gönüllü katılım gösteren sınıf öğretmenleri süreç hakkında bilgilendirilmiştir. Başlangıçta 8 sınıf öğretmenin araştırma sürecine katılım göstermesi

talebiyle gerekli ortam düzenlemeleri ve teknik provalar gerçekleştirilmiştir. İki katılımcı özel mazeretleri sebebiyle katılım sağlayamamıştır. Ardından 6 katılımcı odak grup görüşmesi ve gözlem formuna ilişkin veri toplama sürecinin gerçekleştirileceği ortamda bulunmuştur. Bu aşama elde edilen verilerin kaydedilmesi için görüşme öncesinde katılımcılardan izin alınmış ve bu izinler dilekçe halinde belgeleştirilmiştir. Uygulama öncesi gerçekleştirilen planlamalar ve resmi izinlerde belirtilen koşullar doğrultusunda görüşme süreci gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı tarafından görüşme formunda yer alan toplam 5 soru, üç oturumda sırasıyla katılımcılara yöneltilmiştir. Her katılımcı soruya ilişkin yanıt vermek için söz hakkı alarak görüşlerini ifade etmiştir. Oturumlar arası 10'ar dakika mola verilerek gerekli teknik kontroller sağlanmıştır. Üç oturum boyunca gerçekleştirilen görüşme süreci toplam 82 dakika sürmüştür. Görüşme sürecinin ardından her katılımcının araştırmacı tarafından hazırlanan gözlem formunu uygun ortamda doldurmaları sağlanarak veri toplama süreci tamamlanmıştır.

Verilerin Analizi

Görüşme ve gözlem yollarıyla gerçekleştirilen veri toplama sürecinin ardından elde edilen veriler dijital ortama aktarılmış ve gerekli sistematik düzenlemeler yapılmıştır. Bu aktarımın ardından oluşturulan belgede her katılımcının belirttiği ifadeler katılımcılara teyit ettirilerek veriler analiz aşamasına hazırlanmıştır. Gözlem sürecine ilişkin veri analizi aşamasında MAXQDA 2018 paket programından yararlanılarak araştırmanın alt problemleri doğrultusunda ana temalar oluşturulmuştur. Bu ana temaların içeriği katılımcı görüşleri doğrultusunda şekillenerek alt temaları oluşturmuştur ve araştırmayı içerik analizine hazırlamıştır. Paket program içerisine odak grup deşifre belgesi şeklinde aktarılan katılımcı görüşleri her soru sıralamasında ilgili ana tema ile eşlenmiştir. Ayrıca belge içerisinde katılımcıların konu ile ilgili anlamlı sözcük kullanımları sözcük analizi ile incelenmiştir.

Gözlem formuna ilişkin gerçekleştirilen analiz boyutunda frekans değerlerinden yararlanılmıştır. Her maddenin ve maddelerin gerçekleşme düzeylerinin yer aldığı ifadeler tablo ile sunularak düzeylerin belirtilme sıklıkları istatistiksel olarak ifade edilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde araştırma amacında ifade edilen alt amaçlara uygun olacak şekilde gerçekleştirilen analizler sonucu elde edilen alt bulgulara yer verilmiştir. Bulgular tablo, grafik ve şekil öğeleriyle sunularak istatistiki verilerin açıklaması yapılmıştır.

Odak Grup Görüşmesi Kapsamında Ele Alınan Bulgular

6 katılımcının görüşme sürecinde yer almasıyla birlikte elde edilen veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiş ve alt amaçlara bağlı olarak 5 ana tema çerçevesinde ele alınmıştır. Bu ana temalar alt bulgular halinde ayrı başlıklar altında şu şekilde sunulmuştur:

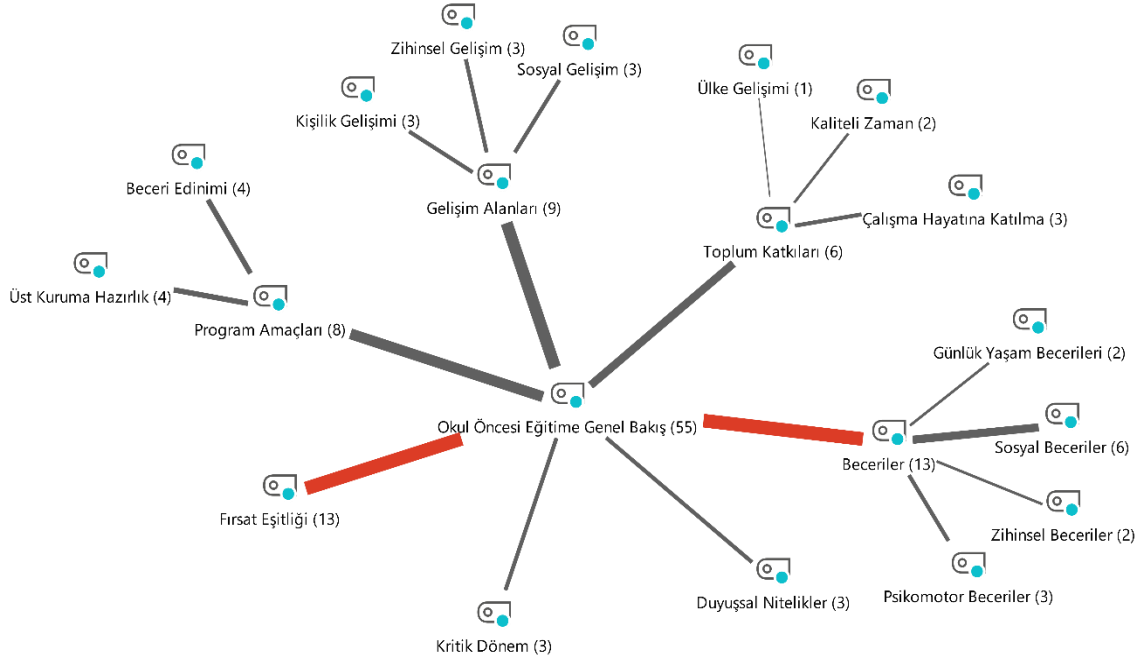
Katılımcıların “Okul Öncesi Eğitime Genel Bakış” temasına ilişkin görüşlerini içeren bulgular

Gerçekleştirilen odak grup görüşmesi kapsamında okul öncesi eğitime ilişkin görüşleri bu tema altında incelenerek elde edilen analiz sonuçları Tablo 2 ve Şekil 1’de sunulmuştur.

Tablo 2

Katılımcıların Okul Öncesi Eğitime Genel Bakış Temasına İlişkin Görüşleri

Okul Öncesi Eğitime Genel Bakış	F	%
Beceriler	13	23,64
Fırsat Eşitliği	13	23,64
Gelişim Alanları	9	16,36
Program Amaçları	8	14,55
Toplum Katkıları	6	10,91
Kritik Dönem	3	5,45
Duyuşsal Nitelikler	3	5,45
Toplam	55	100

Şekil 1. Katılımcıların Okul Öncesi Eğitime Genel Bakış Temasına İlişkin Görüşleri

Tablo 2 ve Şekil 1 incelendiğinde Okul Öncesi Eğitime Genel Bakış ana temasına ilişkin alt temaların katılımcılar tarafından görüş olarak belirtilme sıklıkları ve bu sıklıkların yüzdeleri karşılaştıkları görülmektedir. Görüş olarak en sık belirtilen alt temalar incelendiğinde katılımcıların %23,6 oranlarında 13'er kez Beceriler ve Fırsat Eşitliği alt temalarına değindikleri görülmektedir (n=13). Bu değerler incelendiğinde okul öncesi eğitime ilişkin genel görüşlerin belirtilen iki alt temada yoğunluk gösterdiği söylenebilir. Beceriler alt temasını oluşturan ifadeler incelendiğinde 6 kez Sosyal Beceriler (n=6), 3 kez Psikomotor Beceriler (n=3), 2 kez Zihinsel Beceriler (n=2) ve 2 kez Günlük Yaşam Becerileri (n=2) alt boyutları hakkında görüş belirtildiği ortaya çıkmıştır. Yüksek oranda Sosyal Beceriler alt boyutuna değinen sınıf öğretmenleri, okul öncesi eğitim ile çocuklara kazandırılacak sosyal beceri ediniminin önemine vurgu yapmakta ve mevcut beceri edinim durumunu değerlendirmektedir. Bu boyutlar ile ilişkili olarak katılımcıların ifade ettiği görüşlerden bazıları şu şekildedir:

“K5: ...Yani hiç alışık olmayan, evde annesiyle babasıyla ya da kardeşleriyle büyümüş bir çocuğu alıp, gelip, oturup “40 dakika boyunca oturacaksın, öğretmeni dinleyeceksin.” diyerek belli yaşam becerileri kazandırırken, hem eğlenirken hem öğretmeye çalışırken ama belli de bir müfredat varken mi yoksa okul öncesi eğitime gelmiş, daha esnek şartlarda evet biliyor bir öğretmen profili var, saygı duyması gerekiyor. İşte arkadaşı var, onunla paylaşması gerekiyor. Aynı şartlarda, Ama öğretmen farklı. Ona biraz daha saygı duymalı. Evet, zil belki mantığı yok. Ama öğretmenden izin alıp çıkacak ya da girecek.”

“K2: İşte fırsat eşitliğini verebilsek ee bu anlamda daha etkili olacaktır yani. Hani hakkaniyet diyoruz. Biz burada şunu yapamıyoruz. Adaleti sağlayamıyoruz. Neden? Ekonomik durumu iyi olan aile çocuğunu okul öncesine başlatırken sosyoekonomik yapısı uygun olmayan aileler çocuklarını isteseler de okul öncesine başlatamıyorlar zorunlu olmadığı için. Bu, zorunlu olmalıdır ve gerçekten ücretsiz olmalıdır.”

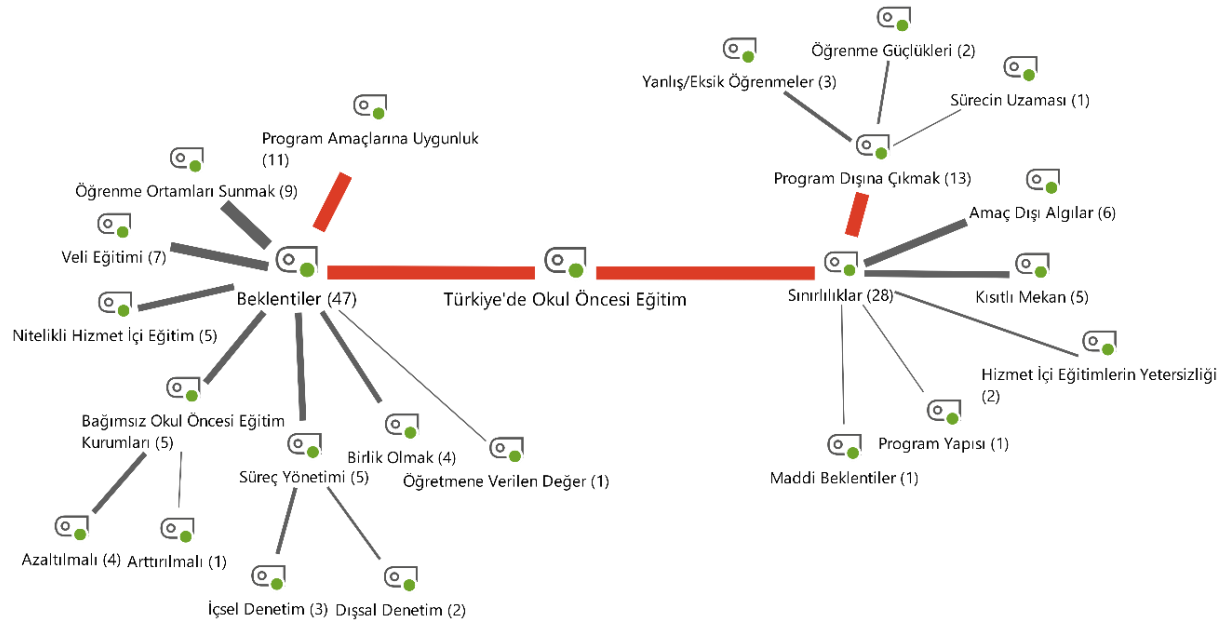
Katılımcıların “Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim” temasına ilişkin görüşlerini içeren bulgular

Gerçekleştirilen odak grup görüşmesi kapsamında Türkiye’de okul öncesi eğitimine ilişkin görüşler bu tema altında incelenerek elde edilen analiz sonuçları Tablo 3 ve Şekil 2’de sunulmuştur.

Tablo 3

Katılımcıların Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim Temasına İlişkin Görüşleri

Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim	f	%
Beklentiler	47	62,67
Sınırlılıklar	28	37,33
Toplam	75	100

Şekil 2. Katılımcıların Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim Temasına İlişkin Görüşleri

Tablo 3 ve Şekil 2 incelendiğinde Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim ana temasına ilişkin alt temaların katılımcılar tarafından görüş olarak belirtilme sıklıkları ve bu sıklıkların yüzdelik değer karşılıkları görülmektedir. Katılımcıların %62,7 oranında 47 kez Beklentiler alt temasına ilişkin görüş belirttikleri görülmektedir. Beklentiler alt temasına ilişkin boyutlar incelendiğinde içerisinde 8 ilişkili alt boyut barındırdığı öne çıkmaktadır. İlişkili boyutların frekans değerleri incelendiğinde katılımcıların yüksek oranda Program Amaçlarına Uygunluk boyutu kapsamında ifadeler öne sürdükleri görülmektedir. Bu ifadeler okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programı ve bu programda yer alan okul öncesi eğitim amaçlarına uygun şekilde eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürmeleri yönünde yoğunlaşmaktadır. Bu boyut ile ilişkili olarak katılımcıların ifade ettiği görüşlerden bazıları şu şekildedir:

“K1: ...Evet, okul öncesi eğitim çok önemli. Ama herkes alanını yapmalı. Okul öncesi eğitimde eğer bir öğretmen arkadaş çizgi çalışması yaptırıyorsa ve çocuğun nasıl kalem tuttuğuna dikkat etmiyorsa ben 1. Sınıfta inanın onunla çok daha fazla enerji sarf ediyorum düzeltmek için. Çünkü o çocuk yanlış öğrenmiş. Hiç öğrenmemesi çok daha iyi. O kadar sadece evet, müfredat. Ama yarış etmeyeceğiz. Bir yarışırken çocukları ziyan etmeyeceğiz. Kendi kişisel egolarımızı öğrenciler üzerinden tatmin etmeye çalışmayacağız.”

“K4: Evet, çok bilgi vermek isterken aslında vermemiz gerekeni vermiyoruz. Bakın, bu çok önemli. Biz her şeyi öğretelim derken hayır, öğretmemiz gerekeni öğretmiyoruz. Ya bir de öğretmek değil, biz öğretmeyeceğiz. Öğrenmeleri için ihtiyaç hissedecekler.”

“K5: Bir şeyler doğru ya da yanlış bu ülkede. Bunu istediğiniz kadar, sabaha kadar eleştirebiliriz. Şu yanlış, bu da yanlış, bunu da yapmamalıyız. Ama birlikte bir yerinden tutup kurtarmaya çalışacaksak eğer bu sistemi. Yani dediği gibi iyi ya da kötü.”

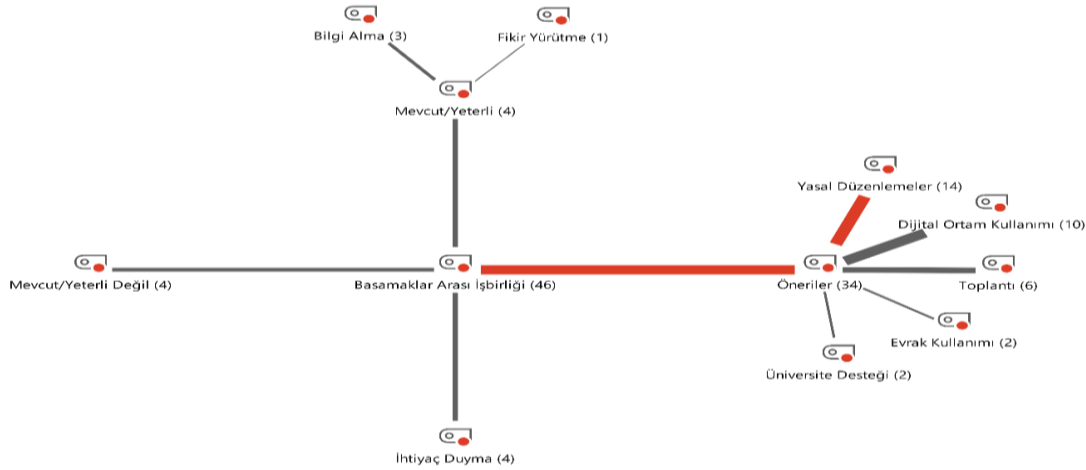
Katılımcıların “Basamaklar Arası İşbirliği” temasına ilişkin görüşlerini içeren bulgular

Gerçekleştirilen odak grup görüşmesi kapsamında okul öncesi eğitim ve ilkökul basamakları arası işbirliği durumuna ilişkin görüşler bu tema altında incelenerek elde edilen analiz sonuçları Tablo 4 ve Şekil 3’te sunulmuştur.

Tablo 4

Katılımcıların Basamaklar Arası İşbirliği Temasına İlişkin Görüşleri

Basamaklar Arası İşbirliği	f	%
Öneriler	34	73,91
İhtiyaç Duyuma	4	8,70
Mevcut/Yeterli	4	8,70
Mevcut/Yeterli Değil	4	8,70
Toplam	46	100

Şekil 3. Katılımcıların Basamaklar Arası İşbirliği Temasına İlişkin Görüşleri

Tablo 4 ve Şekil 3 incelendiğinde Basamaklar Arası İşbirliği ana temasına ilişkin alt temaların katılımcılar tarafından görüş olarak belirtilme sıklıkları ve bu sıklıkların yüzdeler değeri karşılıkları görülmektedir. Bu noktada işbirliğine yönelik ele alınan ifadeler yüksek oranda Öneriler boyutunu oluşturmuştur. Katılımcılar tarafından 34 kez basamaklar arası işbirliğinin kurulmasına yönelik çeşitli önerilerden bahsedilmiştir (n=34). İşbirliğinin varlığına ilişkin durum mevcut ve yeterlilik boyutuyla birlikte duyulan ihtiyaç yönünde 4'er kez katılımcı görüşü görüşme esnasında öne sürülmüştür (n=4).

Sunulan öneriler kendi alt boyutları arasında incelendiğinde görüşlerin çoğunun Yasal Düzenlemeler, Dijital Ortam Kullanımı ve Toplantı boyutlarına dayandığı görülmektedir. Bu öneriler okul öncesi eğitim ve ilkökul basamakları arası işbirliği ile doğrudan ilişkilendirilmiş ve görüşlerden bazıları şu şekilde ifade edilmiştir:

“K4: Okul öncesiyle 1. sınıf okutacak öğretmenler arasındaki iletişimin yasal bir yönetmelikle belirlenmesi lazım. Yani ben, arkadaşım çok özveriyle okul öncesi öğretmeninden belli bilgileri edinmemeli. Yani bu, kişisel ilişkiye bağlı olmamalı.”

“K2: Şöyle olabilir. Benim bu noktada bir önerim var. Dijital ortamda öğrenci bilgileri düzenlenebilir. Kazanımları, çocuğun zorlandığı alanlar, yapmaktan keyif duyduğu şeyler. Nasıl bizim bir e-okul sistemimiz varsa bu ortak olabilir. Okul öncesinden ilkokula geçerken belli başlı bilgiler ya da çocuğun durumu hakkında şeyler yazılabilir oraya.”

“K3: Buna aynı zamanda üniversiteler de – her ilde bir üniversite var – devreye girmeli. Siz nasıl bizi böyle doğaçlama, bir arada seçip bulduysanız üniversiteler de bu işin içerisine girmeli. Çünkü “Bilim yuvası” diyoruz. Ee eğitim fakülteleri, okul öncesi bilim yuvası olduğu için bizi siz buluşturmalısınız. Ve bizim için “Bir arada daha neler yapabilmeliyiz?” in mutfak boyutunu araştırmalı, siz düzenli olarak bizlere geri bildirimler vermelisiniz. Yani bunu bilimden yoksun değil, bilimle bir arada yapıp en iyi şekilde “Daha nasıl olabilir?” diye araştırmalara konu olup sonra bunların bize geri bildirimlerini verebilmelisiniz.”

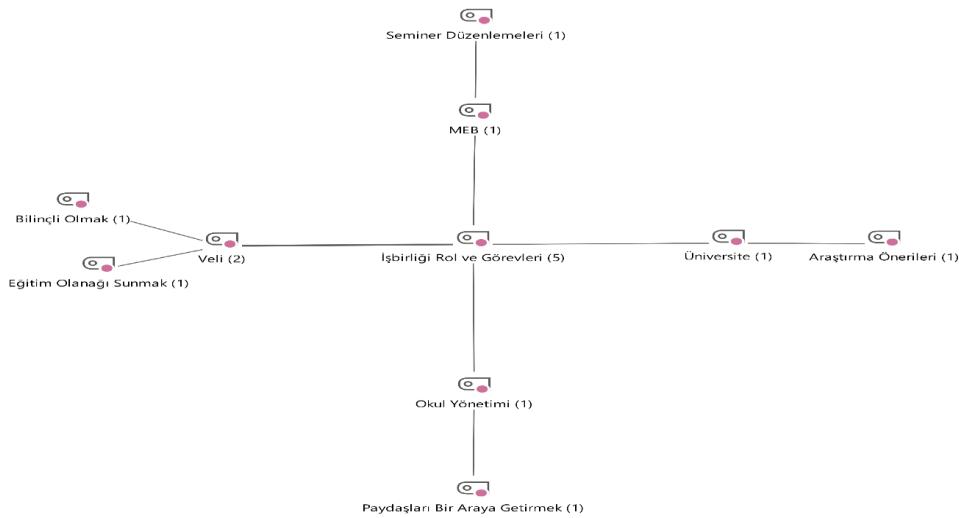
Katılımcıların “İşbirliği Rol ve Görevleri” temasına ilişkin görüşlerini içeren bulgular

Gerçekleştirilen odak grup görüşmesi kapsamında söz konusu basamaklar arası işbirliğine yönelik rol ve görevlere ilişkin görüşler bu tema altında incelenerek elde edilen analiz sonuçları Tablo 5 ve Şekil 4’te sunulmuştur.

Tablo 5

İşbirliği Rol ve Görevleri Temasına İlişkin Görüşleri

İşbirliği Rol ve Görevleri	f	%
Veli	2	40
Okul Yönetimi	1	20
Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)	1	20
Üniversite	1	20
Toplam	5	100

Şekil 4. Katılımcıların İşbirliği Rol ve Görevleri Temasına İlişkin Görüşleri

Tablo 5 ve Şekil 4 incelendiğinde İşbirliği Rol ve Görevleri ana temasına ilişkin alt temaların katılımcılar tarafından görüş olarak belirtilme sıklıkları ve bu sıklıkların yüzdelik değer karşılıkları ifade edilmiştir. Katılımcıların %40 oranında 2 kez Veli alt temasına ilişkin görüş belirttikleri görülmektedir (n=2). Bu alt tema kendi içerisinde velilere ilişkin görevleri barındıran 2 alt boyut içermektedir. Katılımcıların Bilinçli Olmak ve Eğitim Olanakları Sunmak alt boyutlarına ilişkin 1'er kez görüş ifade ettikleri belirlenmiştir. Alt temaların frekans değerleri incelendiğinde Veli alt temasının en yüksek frekans değerine sahip olmasının yanı sıra frekans değerleri arasındaki farkın oldukça az olduğu öne çıkmaktadır. Bu boyut ile ilişkili olarak katılımcıların ifade ettiği görüşlerden biri şu şekildedir:

“K4: Veliye ne düşünüyor? Veli de çok önemli burada. Veli de eğitimin bir paydaşı olduğunu düşünerek çocuklarının sorumluluk alanına müdahale etmeden onlara olanak sunmalı. Yani okul öncesinden yararlanması için olanak sunmalı. Sadece okul öncesini çocuğunu bırakabildiği bir yer olarak görmemeli. Yani okul öncesinden ne beklediğini de bilmeli veli aslında. Bu da onun rolü olmalı. “Ben ne bekliyorum? Benim çocuğum okul öncesinden ilkokula geçerken neleri kazanacak?”. Bunu bilmek onun rolü ve görevi olmalı bence. Velinin rolü ve görevi burada olmalı. “Aa, ben gönderiyorum. Sağ-sol...” şeklinde değil. “Evet, benim çocuğum şu davranışlar...”. Benim öğrencim giderken yardımlaşabilmeyi öğrenecek. Ben bunu bilmeliyim. Ama evde de ben komşumla yardımlaşarak çocuğuma göstermeliyim, bu rolü üstlenmeliyim diye bakmalı diye düşünüyorum yani.”

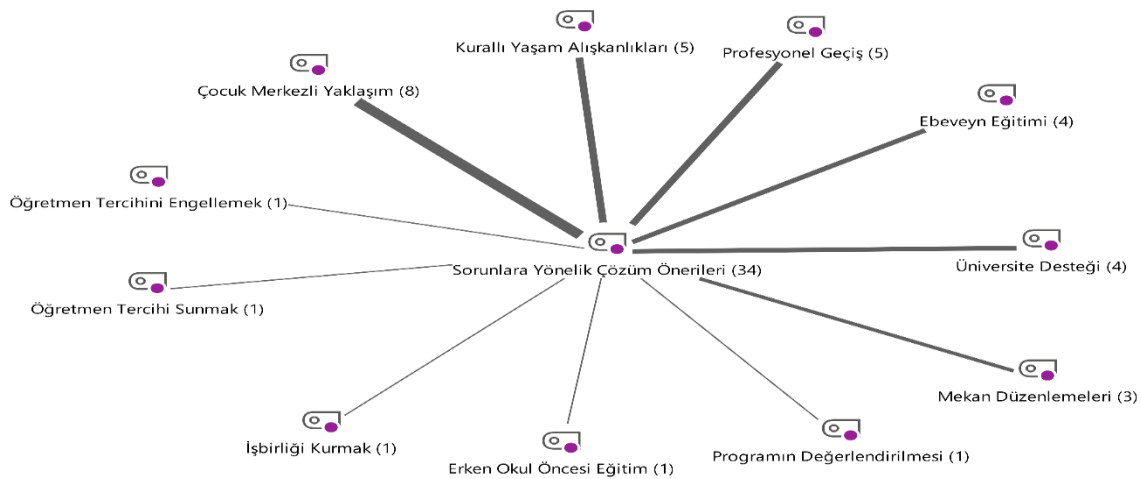
Katılımcıların “Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri” temasına ilişkin görüşlerini içeren bulgular

Gerçekleştirilen odak grup görüşmesi kapsamında geçiş süreci konusunda ortaya çıkan ya da çıkabilecek sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşler bu tema altında incelenerek elde edilen analiz sonuçları Tablo 6 ve Şekil 5’te sunulmuştur.

Tablo 6

Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri Temasına İlişkin Görüşleri

Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri	f	%
Çocuk Merkezli Yaklaşım	8	23,53
Kurallı Yaşam Alışkanlıkları	5	14,71
Profesyonel Geçiş	5	14,71
Veli Eğitimi	4	11,76
Üniversite Desteği	4	11,76
Mekan Düzenlemeleri	3	8,82
Erken Okul Öncesi Eğitim	1	2,94
İşbirliği Kurmak	1	2,94
Öğretmen Tercihini Engellemek	1	2,94
Öğretmen Tercihi Sunmak	1	2,94
Programın Değerlendirilmesi	1	2,94
Toplam	34	100

Şekil 5. Katılımcıların Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri Temasına İlişkin Görüşleri

Tablo 6 ve Şekil 5 incelendiğinde Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri ana temasına ilişkin alt temaların katılımcılar tarafından görüş olarak belirtilme sıklıkları ve bu sıklıkların yüzdelik değer karşılıkları görülmektedir. Mevcut ya da yaşanan sorunlara ilişkin çözüm

önerileri kapsamında katılımcıların %23,5 oranında 8 kez Çocuk Merkezli Yaklaşım alt temasına ilişkin görüş belirttikleri görülmektedir (n=8). Sıklıkla tekrar eden diğer alt boyutlar incelendiğinde Kurallı Yaşam Alışkanlıkları (n=5), Profesyonel Geçiş (n=5), Ebeveyn Eğitimi (n=4), Üniversite Desteği (n=4) şeklinde kodlanan ifadelerin öne çıktığı görülmektedir. Bu görüşlerden bazıları şu şekilde ifade edilmiştir:

“K2: Bunlar tamamen öğrenciyi odak alınarak yapılabilir. Yani öğrencinin yapabildiklerine göre. Açıkçası ben ilkokul 1. Sınıfta çocuğun bütün eğitim öğretim hayatının oluştuğunu, şekillendiğini düşünüyorum. Okula karşı bakış açısı olsun. Yani bunlar biraz daha oyunlaştırılabilir, okula daha çocuklar için yaşam alanları oluşturulabilir. Beton yığınlarındansa çocukların aktif olduğu, işte oynayarak öğrenebildiği, öğretmenlerin bu noktada eğitim aldıkları bir eğitim öğretim süreci olabilir diye düşünüyorum.”

“K1: Ben bir şey eklemek istiyorum bu noktada. Zaten okul öncesinin hedeflerinden – en büyük hedeflerinden – bir tanesinin de bence toplum içinde yaşamayı öğretmesi gerekiyor çocuğa harf öğretmekten ziyade. Zaten bu kuralı, bu bilinci verdiğinde yani okulda daha kolay bir uyum süreci yaşayacaktır. İşte arkadaşlarıyla olsun, öğretmeniyle olsun. “

“K3: Evet. Şöyle ki 1. Sınıf çok temel bir sınıf. Yani 2, 3'e benzemiyor. 1. Sınıfta siz, her anlamda çok yönlü bir çalışma yapıyorsunuz. Onun için aslında en zor sınıftır. Bu en zor sınıflara olabildiğince deneyimli öğretmenlerin.. Mesela ben 16. Yılımdayım. 1. Yılımda yaptığım, 2. Yılımda yaptığımdansa 16. Yılımda o kadar farklı bir boyuttayım ki artık. Hani o derler ya işte “Altın yıllar”. 15. Yılında öğretmen altın yılındaymış. 15. Yılından sonraki süreçte kendine ne kadar katarsa o zaten onu çok öteye götürüyor, ileriye götürüyor. Şimdi 1. Sınıfta benim aldığım 15. Yılımda aldığım çocukla 3. Yılımda aldığım çocuk mutlaka farklı becerileri vardır. Dolayısıyla – 1.sınıf ama 2, 3 için demiyorum aynı şeyi – ama 1. Sınıf öğretmeni düzenli olarak aynı sınıfa girmeli çocukların – 2 belki 3'te değiştirilebilir – ama okul öncesiyle çok daha drama oyunlarını, her şeyi standart yapıyoruz. Bakın ben 4'ten 1'e dönüyorum. 4 sene bir çocuğu okutuyorum. 4'te ben o çocuklara bambaşka şeyler öğretirken çat diye 1'e düşüyorum. Ve tabi ki şoka giriyorsun. Öğretmen de. “Sayfa 68'i açın.” Diyorsun. “Ha? 68 mi? O ne? 68 ne?”. Çocuk bilmiyor ki 68'i. Öğretmen de çok sıkıntı yaşıyor ilk 2 ay. Çocukla birlikte oryante oluyoruz biz. Oysaki profesyonellik aslında bu zamanın harcanmaması gerektiğini aslında bize öğretiyor.”

Katılımcı görüşlerine dayalı gerçekleştirilen sözcük analizine ilişkin bulgular

6 sınıf öğretmeninin katılım gösterdiği ve 3 oturumdan meydana gelen görüşme süresince katılımcıların ifade ettiği görüşlerin elektronik ortamda belge haline getirilmesiyle birlikte sözcük analizi gerçekleştirilmiştir. Düzenlemeler öncesinde görüşme süresince 5019 sözcük kullanılarak bu sözcükler nitel analiz programına aktarılmıştır. Sözcükler arası elemelerin ardından analize hazır hale getirilen toplam 2596 anlamlı sözcüğe ulaşılmıştır. Sonrasında aynı anlamsal değerleri taşıyan sözcüklerin birleşimiyle toplam 756 sözcük, analiz bulgusu şeklinde istatistiksel değerleriyle elde edilmiştir. Bu sözcüklerin frekans ve yüzde değerlerine göre ilk 50 sözcük olmak üzere sıralaması Tablo 7 ve Şekil 6'da görülmektedir.

Tablo 7

Katılımcıların Odak Grup Görüşmesi Sırasında Belirttiği Görüşlerin Sözcük Analizine İlişkin Değerleri

Sözcük	Sözcük Uzunluğu	Frekans	Yüzde
Aile	4	105	4,07
Arkadaş	7	52	2,01
Öğrenme	7	47	1,82
Başlangıç	9	43	1,67
Etkileşim	9	41	1,59
Konu	4	36	1,39
Program	7	35	1,36
Çalışmak	8	30	1,16

Toplantı	8	26	1,01
Bilgi	5	25	0,97
Yazmak	6	25	0,97
Önemli	6	24	0,93
Rehber	6	24	0,93
Okuma	5	23	0,89
Fikir	5	22	0,85
Bilim	5	21	0,81
Kazanımlar	10	20	0,77
Oyun	4	19	0,74
Adaletli	8	18	0,70
Gelişim	7	18	0,70
Sorun	5	17	0,66
Ekonomik	8	16	0,62
Hayat	5	16	0,62
İş	2	16	0,62
Konuşmak	8	16	0,62
Ortam	5	16	0,62
Yanlış	6	15	0,58
Doğru	5	14	0,54
Yaş	3	14	0,54
Süreç	5	13	0,50
Türkiye	7	13	0,50
Kişisel	7	12	0,46
Örnek	5	12	0,46
Roller	6	12	0,46
Teneffüs	8	12	0,46
Farklı	6	11	0,43
Fırsat	6	11	0,43
Hedef	5	11	0,43
Üniversite	10	11	0,43
Zorunlu	7	11	0,43
İhtiyaç	7	10	0,39
Kadın	5	10	0,39
Sorumluluk	10	10	0,39
Esnek	5	9	0,35
Kural	5	9	0,35
Şartlar	7	9	0,35
Uyum	4	9	0,35
Ülke	4	9	0,35
Aktarmak	8	8	0,31
Alışkanlık	10	8	0,31

Şekil 6. Katılımcıların Odak Grup Görüşmesi Sırasında Belirttiği Görüşlerin Sözcük Analizine İlişkin Değerleri

Tablo 7 ve Şekil 6 incelendiğinde “aile” sözcüğünün 105 frekans ve %4,07 yüzdelerle katılımcılar tarafından en sık belirtilen sözcük olduğu görülmektedir (n=105). Bu değerler incelendiğinde katılımcıların araştırma konusunu oluşturan okul öncesi eğitimden ilkökula geçiş konusunda ailelerin süreç içerisindeki yeri hakkında yapmış oldukları değerlendirmeler ön plana çıkmaktadır. Bu sözcük “anne”, “baba”, “kardeş”, “ebeveyn”, “veli” sözcüklerinin bir araya getirilmesiyle anlamlı bir bütün oluşturmaktadır.

Frekans sıklığını ve yüzdelerle dilimi takip eden sıralama incelendiğinde katılımcıların belirtmiş oldukları görüşlerde sıklıkla “arkadaş” sözcüğünü kullandıkları belirlenmiştir. Bu sözcük 52 frekans değeri ve %2,01 yüzdelerle taşımaktadır (n=52). Öğrencilerin okul çağına başlangıcı ile birlikte gelişen ve şekillenen sosyal çevreye bağlı olarak meydana gelen durumlar bu sözcüğün kullanımıyla sıkça ifade edilmiştir.

Verilen şekil ve tablo incelemesiyle “öğrenme” sözcüğünün 47 frekans değeri ve %1,82 yüzdelerle katılımcılar tarafından en sık tekrar edilen 3. sözcük olduğu görülmektedir (n=47). Bu kapsamda her iki basamakta öğrenme alanları ve öğrenme düzeylerinin çeşitliliği ilgili görüşlerin bu kavram üzerinde yoğunlaşmasını ve katılımcıların bu kavramı birbirlerinin görüşleriyle bağlantılı olacak şekilde açıklamasını sağlamıştır.

Benzer şekilde “başlangıç” sözcüğünün 43 frekans değeri ve %1,67 yüzdelerle katılımcılar tarafından en sık tekrar edilen 4. sözcük olduğu görülmektedir (n=43). Katılımcıların görüşme esnasında belirttiği ifadeler dikkate alındığında çocukların ilk çevreleri olan aileden sonra buldukları okul çevresiyle öğrenme ve gelişim süreçlerinin farklı boyutlara taşınarak ortaya yeni durumların çıkmasını sağladığı düşünülmektedir. Bu sözcük uyum süreciyle birlikte sıkça ele alınarak ifade edilen görüşler arasında yer almaktadır.

İncelenen değerler arasında öne çıkan bir diğer sözcüğün 41 frekans değeri ve %1,59 yüzdelerle katılımcılar tarafından en sık tekrar edilen 5. sözcük olduğu belirlenmiştir (n=41). Bu kapsamda öğrencilerin içerisinde bulunduğu yakın çevre bütünsel bir yapıda ele alınarak etkileşim durumlarının doğrudan gözlemlendiği katılımcılar tarafından sıkça ifade edilmektedir.

Öğretmen Gözlemleri Kapsamında Ele Alınan Bulgular

Çalışma grubunda yer alan katılımcıların görüşme sonunda doldurmuş oldukları gözlem formunda yer alan maddeler frekans değerleri ile incelenerek sıkça belirtilen ifadeler sırasıyla Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8

Katılımcıların Gözlem Formuna Verdikleri Yanıtların Frekans Değerleri

Maddeler	A	B	C	D
<u>Okul öncesi eğitim alan öğrenciler.</u>				
1. Etkinliklerde işbirliği içerisinde uyumlu çalışır.	3	3	0	0
2. Okula uyum sürecini sorunsuz şekilde gerçekleştirmiştir.	1	5	0	0
3. Yeni sınıf ve arkadaşlarına kolay uyum sağlar.	3	3	0	0
4. İletişim becerilerini yeterli düzeyde kullanır.	2	4	0	0
5. Başarısızlıklarını kabul edebilir ve bunlarla başa çıkabilir.	0	5	1	0
6. Çalışmalar için hazırlanan planlara uygun davranır.	1	5	0	0
7. Farklılıklara saygı duyar.	2	3	1	0
8. Duygularını kontrol edebilir.	0	6	0	0
<u>Okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrenciler arasında.</u>				
9. Sosyal uyum açısından fark vardır.	1	4	1	0
10. Derse katılım sırasında hazırbulunuşluk açısından fark vardır.	2	4	0	0
11. Zaman kontrolü açısından fark vardır.	1	5	0	0
12. Özgün fikirler üretme açısından fark vardır.	0	6	0	0
13. Ortalama dikkat süresi açısından fark vardır.	2	3	1	0
14. Motivasyon düzeyi açısından fark vardır.	2	4	0	0
15. Ailelerin eğitim süreçlerine katılımı açısından fark vardır.	3	1	2	0
Toplam	23	59	6	0

Tablo 8 incelendiğinde çalışma grubunda yer alan katılımcıların öğretmenlerce doldurulacak olan gözlem formuna ilişkin verilen yanıtların frekans değerleri görülmektedir. Bu değerler incelendiğinde 8. ve 12. maddelere verilen tüm yanıtların “Söz konusu davranış, sürekli olarak görülür.” anlamını taşıyan A değerinde olduğu belirlenmiştir. Buna göre duyuşsal gelişim ve üretkenlik bağlamında okul öncesi eğitimin sürece katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Bununla birlikte diğer maddelere verilen yanıtların sıklık değerleri incelendiğinde 2., 5., 6. ve 11. maddelere verilen yanıtların çoğunlukla “Söz konusu davranış, sıklıkla görülür.” anlamını taşıyan B değeri üzerine yoğunlaştığı ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde bu kapsamda okul öncesi eğitimin uyum süreci ve öz denetime katkı sağladığı söylenebilir.

Tartışma ve Sonuç

Sınıf öğretmenlerinin içerisinde bulunduğu geçiş sürecine ilişkin incelemelerin gerçekleştirildiği bu araştırmada okul öncesi eğitim ve ilkököl dönemi arasında kurulması hedeflenen bağlantılar ve bu kapsamda meydana gelen durumlar kurumlar arası boyutta incelenmiş ve elde edilen bulgularla birlikte şu sonuçlara varılmıştır:

Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim hakkında ifade ettiği genel değerlendirmeler öğretim programı ile bağlantılı şekilde sunulmuştur. Bu noktada dikkate alınması gereken genel amaçlara sıkça vurgular yapılarak uygulama boyutunda amaçların gerçekleştirilmesi hususuna değinilmiş ve mevcut durum değerlendirmelerine yer verilmiştir. Buna bağlı olarak gelişim alanları konusunda okul öncesi eğitimin katkılarında söz edilerek kritik dönemlerin önemi ifade edilmiştir. Bu bağlamda söz konusu kritik dönemlerin özellikle belirli yaş gruplarını kapsadığı ve yaş gruplarına bağlı olarak ortaya çıkan düzeylerin keskin sınırlarla belirlenmesinin aksine bireysel farklılıklara dayalı olarak bu basamağın düzenlenmesi üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Bu yönde gerçekleştirilecek hazırlık aşamalarının gelişim alanlarına katkı sağlayacağı yönünde ele alınan görüşler gelişim alanları, program amaçları alt temaları arasında ilişkinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Çabuk (2018) “Erken Çocukluk Eğitimine Giriş” adlı eserin “Okul Öncesi Dönemden Okul Dönemine Geçiş” bölümünde geçiş sürecini hazırbulunuşluk olgusuyla birlikte ele almıştır.

Bu kapsamda bu bölüm okul öncesi dönemde sosyal ve duyuşsal gelişim yönlerinden hazırlık boyutunu öne çıkararak mevcut araştırmada katılımcıların sunduğu görüşleri destekler niteliktedir. Beceri edinimi ve gelişim alanlarıyla ilişkili olarak Güzelyurt ve diğerleri (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırmada öğretmenlerin hazırbulunuşluk boyutunu bireysel gelişime yönelik ele aldıkları ve hazırbulunuşluk bağlamında yeterli bilgi ve farkındalık düzeyine sahip olmadıkları görülmekle birlikte bu araştırmada sınıf öğretmenleri okul öncesi eğitimin beceri kazanımına sıklıkla değinmiş, bilişsel, sosyal ve kişilik gelişimi yönünde ağırlıklı görüş belirterek gelişimi çok yönlü ele almışlardır. Bu yönüyle gelişim alanları yönünden elde edilen sonuçların her iki araştırmada farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır.

Türkiye’de okul öncesi eğitim basamağına ilişkin değerlendirmeler daha çok yaşanan güncel durum üzerinden yapılarak beklenti ve sınırlılıklara bağlı şekilde ele alınmıştır. Her iki alt temanın içerisinde de benzer boyutlar tartışılarak okul öncesi eğitimin Türkiye’deki yerine vurgu yapılmıştır. Bu boyutlar arasında temelde yaşanan sorunlar ve bu sorunlara ilişkin beklenti yönünde sunulan çözüm önerileri diğer ana temalara bakıldığında araştırmanın alt problemlerinde belirtilen sorunlara yönelik çözüm önerileri ana temasıyla benzer değerlendirmeleri içermektedir. Bu noktada her iki ana temanın aynı yönde ilişkilendirildiği söylenebilir. Yaşanan aksaklıklar boyutunda temelde program amaçları ve bu amaçların gerçekleşebilme düzeyi, öğrenme öğretme ortamları, ebeveyn eğitimi gibi konular üzerinde görüşlerin ağırlık gösterdiği anlaşılmaktadır. Pekdoğan (2017) tarafından gerçekleştirilen okul öncesi eğitimden beklentilerin belirlenmesine yönelik araştırmada söz konusu geçiş sürecine yönelik beklentilerin beceri kazanımı ve hazırlık çalışmaları üzerine odaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktada araştırmanın bulguları temel olarak paralellik göstermekle birlikte nüanslar olduğu da söylenebilir. Temel nüanslardan biri mevcut araştırmada beceri kazanımı ve hazırlık çalışmalarının yanı sıra program düzenlemelerine yönelik sıkça öneriler getirilmesidir.

Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim ve Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri ana temalarında yer alan beklenti ve öneriler Basamaklar Arası İşbirliği ana temasında sıkça vurgulanarak kurulması beklenen işbirliği boyutları gerekçeleri ile birlikte katılımcılar tarafından sıralanmıştır. Bu bulguya dayalı olarak sınıf öğretmenlerinin süreç ile ilgili düzenlemelere ve sürecin profesyonel biçimde şekillendirilmesine önemli ölçüde ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda İşbirliği Rol ve Görevleri ana temasıyla birlikte sözcük analizinde ortaya çıkan kavramlar sürecin çok boyutlu bir biçime sahip olduğunu göstermekle birlikte okul içi ve okul dışı ortamlarda bulunan tüm paydaşların süreçte etkileşimine yönelik gerekliliğe vurgu yapılmıştır. İkinci ve Bozan (2019) tarafından gerçekleştirilen zorunlu okul öncesi eğitime geçiş ile ilgili görüşlerin değerlendirildiği araştırmada eğitim programları içerik yönünden değerlendirilmiştir. Bu araştırma ile mevcut araştırmada program düzenlemelerine duyulan ihtiyaç bulgusu paralellik göstermektedir. Benzer şekilde Yalçın ve Yalçın (2018) tarafından gerçekleştirilen okul öncesi eğitime ilişkin sorunların belirlenmesine yönelik araştırmada fiziki koşulların yetersizliği ve etkinliklerin uyumsuzluğu konularına sıkça vurgu yapıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu araştırmalarda fiziki şartlar ve çocuğa görelilik ilkesine dayalı olarak okul öncesi eğitim alanlarının yeterliği konusuna sıkça vurgu yapılması mevcut araştırmada yer alan katılımcı görüşleriyle paralellik göstermektedir.

Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim ana temasına bağlı olarak beklentilere yönelik görüşler arasında bağımlı ve bağımsız okul öncesi eğitim kurumları hakkında farklı görüşlerin öne sürüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bu boyut katılımcılar arasında farklılaşmakta ve her iki türe yönelik dengeli bir görüş dağılımının mevcut olduğu görülmektedir. Ancak Yalçın ve Yalçın (2018) tarafından gerçekleştirilen araştırmadan elde edilen sonuçlarda bağımsız okul öncesi eğitim kurumlarının gerekliliği vurgulanmaktadır. İki araştırma bulgusu bu yönüyle birbirinden ayrılmaktadır.

Sınıf öğretmenlerinin eğitim öğretim yılı itibarıyla gerçekleştirmiş olduğu gözlemler incelendiğinde okul öncesi eğitimin öğrencilere katkı sağlama yönünde tüm gelişim alanlarında ele alınmak üzere çok boyutlu şekilde değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Özellikle sosyal ve duyuşsal gelişim üzerine yapılan değerlendirmeler okul öncesi eğitimin bu gelişim alanlarında doğrudan etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuç, sınıf

öğretmenlerinin katılımıyla gerçekleşen görüşmede işbirliği konusunda ihtiyaç duyulan ve geliştirilmesi beklenen temel gelişim alanları arasında yer almaktadır.

Öneriler

Araştırmada ulaşılan sonuçlara dayalı olarak getirilen öneriler şöyle sıralanabilir:

Okul öncesi eğitimden ilkököl basamağına geçiş sürecini konu alan eğitimler düzenlenerek eğitimcilerin konu hakkında detaylı bilgi edinmeleri ve örnek uygulamalara katılımları teşvik edilebilir. Örnek içerik ve uygulamalar süreç içerisinde sıklıkla paylaşılarak öğretmen, okul yöneticisi ve velilerin süreçten faydalanmaları sağlanabilir.

İleriki araştırmalarda örneklem grubuna okul öncesi öğretmenleri de dahil edilerek iki kurum arası işbirliği konusunda ortak bir yol haritası oluşturulabilir. Bununla birlikte farklı zamanlarda gerçekleştirilebilecek görüşme oturumları düzenlenerek araştırma konusuna ilişkin katılımcı görüşleri boylamsal açıdan incelenebilir.

Kurumlar arası işbirliği konusunda ortak bir model önerisi oluşumuna katkı sağlayabilecek eylem araştırması gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Choy, M. Y., ve Karuppiyah, N. (2016). Preparing Kindergarten Two children for Primary One in Singapore: perceptions and practices of parents, kindergarten teachers and primary schoolteachers. *Early Child Development and Care*, 186(3), 453-465.
- Correia, K., ve Marques-Pinto, A. (2016). Adaptation in the transition to school: perspectives of parents, preschool and primary school teachers. *Educational Research*, 58(3), 247-264.
- Çokluk, Ö., Yılmaz, K., ve Oğuz, E. (2011). Nitel bir görüşme yöntemi: Odak grup görüşmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 4(1), 95-107.
- Demirel, Ö. (2015). Eğitimde Program Geliştirme: Kuramdan Uygulamaya. 23. Baskı. Ankara: Pegem Akademi
- Ekinci, A., ve Bozan, S. (2019). Zorunlu Okul Öncesi Eğitime Geçiş ile İlgili Anasınıfı ve Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 482-500.
- Fazlıoğlu, Y. (2011). Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitimi. 2. Baskı. İstanbul: Kriter Yayınları.
- Güzelyurt, T., Erol, S., Kahraman, A., Temel, L., ve Şavluk, B. (2019). Okul Öncesi Öğretmenlerinin İlkokula Hazırbulunuşluğa İlişkin Görüşleri. *Uluslararası Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 23-30.
- Haktanır, G. (Ed.) (2018). Erken Çocukluk Eğitimine Giriş. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ma, J. (2019). The complex trajectory of children's transition to school within a bi-cultural context: a case of a Chinese immigrant child in Australia. *European Early Childhood Education Research Journal*, 27(1), 81-99.
- MEB, (2016). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. Ankara.
- Pekdoğan, S. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin İlkokula Hazırlık Sürecinde Okul Öncesi Eğitimden Beklentileri. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 31(2), 11-22.
- Saban, A. ve Ersoy, A. (2017). Eğitimde Nitel Araştırma Desenleri. 2. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık
- Stein, K., Veisson, M., Öun, T., ve Tammemäe, T. (2019). Estonian preschool teachers' views on supporting children's school readiness. *Education 3-13*, 47(8), 920-932.
- Yalçın, F. A., ve Yalçın, M. (2018). Okul öncesi öğretmenlerin okul öncesi eğitimin sorunlarıyla ilgili görüşleri: Ağrı ili örneği. *Elementary Education Online*, 17(1), 367-383.
- Yin, R. K. (2017). *Durum Çalışması Araştırması Uygulamaları*. (çeviri: Prof. Dr. İlhan Günbayı). 3. Basımdan çeviri. Ankara: Nobel Akademi.